

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLİMSEL ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Attitudes Towards Scientific Research of Turkish Language Prospective Teachers

Nurşat BİÇER*
Kürşad Çağrı BOZKIRLI**
Onur ER***

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Atatürk Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesinde 2012-2013 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre incelemektir. Araştırma kapsamında Atatürk Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören 312 Türkçe öğretmeni adayından veri toplanmıştır. Tarama modelindeki bu çalışmada Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011a) tarafından geliştirilen "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarında "Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum" ve "Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum" alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. 4. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının diğer sınıf düzeylerine göre daha olumsuz olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bilimsel araştırma, tutum, Türkçe öğretmeni adayı

ABSTRACT

The aim of this study is to examine by grade level attitudes towards scientific research of Turkish language prospective teachers which study at Ataturk University and Kafkas University. In the scope of study, data were collected from 312 Turkish language prospective teachers which study at Ataturk University and Kafkas University. In this study of survey model "Scale of Attitude towards Scientific Research" developed by Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011a) was used.

In the result of study for "Negative Attitude towards Researches" and "Positive Attitude towards Researchers" sub-dimension of attitudes towards scientific research of Turkish language prospective teachers, it was seen significant difference.

Key Words: Scientific research, attitude, Turkish language prospective teachers

* Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, nursatbicer@gmail.com

** Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, kursad36@gmail.com

*** Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, onurer1827@gmail.com

1. Giriş

Bilimsel araştırma, belli bir amaç doğrultusunda ve sistemli süreçler yoluyla veri toplama ve toplanan verilerin analiz edilmesi (McMillan ve Schumacher 2010) olarak tanımlanmaktadır.

Bilimsel bilgi ise deneyime dayalı iki olay arasında neden sonuçla sistematik bağ kurmanın bir sonucudur. Objektif, kanıtlanan ve istenildiğinde tekrarlanabilen deneyimler sonucu iki olay arasında neden sonuç veya nedensellik ilişkisi kurulduğunda bilimsel bilgi ortaya çıkar (Şen, 2005). Bilimsel bilgi araştırma sürecinde nesnel veriler sunarak araştırma sürecinin belirli bir sistematığe göre yapılmasını sağlar.

Araştırma sürecinin yapılandırılması, araştırma sorusunun tespiti ve hipotezlerin kurulması, evren ve örneklemin belirlenmesi, veri toplama araçlarının geliştirilmesi ve elde edilen verilerin analizinin doğru yapılması araştırmada elde edilen bilgileri ve araştırmayı sağlamlaştırmaktadır (Yücel Toy ve Güneri Tosunoğlu 2007).

Bilimsel araştırmalar araştırma sürecinin daha iyi işlemesi için yapıldığı gibi eğitim-öğretim sürecinde de çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Bu araştırmalar zamanla ortaya çıkan aksaklıkları gidererek eğitim-öğretimin daha verimli hâle gelmesine katkıda bulunurlar. Öğretmenlerin değişen yaşam şartlarına uyum sağlayabilmeleri, araştırma bilgi ve becerilerine sahip olmalarını; yapılan araştırmalara düşünce ve eylemleri ile katkı sağlamalarını; araştırmalara ve araştırmacılara karşı olumlu bir tutum sergileyebilmelerini gerektirir (Korkmaz, Şahin ve Yeşil 2011).

Öğretmenlerin bilimsel araştırmalara uyum sağlayabilmeleri için öğretmen yetiştirme programlarında bazı yeterliklerin kazandırılması hedeflenmektedir. Yükseköğretim programlarında -özellikle öğretmen yetiştirme programlarında- öğrencilere araştırma yeterliklerini kazandırmak amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Öğretmen yetiştirmenin üniversitelere devriyle 1982-1997 yılları arasında öğrencilere araştırma yeterlikleri kazandırılması amacıyla "Araştırma Teknikleri", "Eğitimde Araştırma Yöntemleri", "Araştırma Yöntemleri" ve "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" gibi derslere öğretim programlarında yer verilmiştir. Ancak 1997 yılında yapılan düzenlemeyle bilimsel araştırma yeterliklerini kazandırmaya yönelik adı geçen dersler öğretim programlarından kaldırılmıştır. Eğitim fakültelerinin yapılandırılması düzenlemeleriyle öğretmen adaylarının entelektüel becerilerini artırmaya yönelik değişiklik kapsamında araştırma dersleri öğretim programlarına yeniden eklenmiştir (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2007).

Bilimsel yeterlikleri kazanmış, araştıran öğretmen profilinin oluşturulup geliştirilmesi açısından "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersinin büyük önem taşıdığı söylenebilir. Öğretmen eğitiminde "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersine ilişkin çalışmalar geleceğin araştıran öğretmenlerinin yetişmesine önemli katkılar sağlayacaktır (Kurt, İzmirli, Fırat ve İzmirli, 2011).

Bu nedenle öğretmen adaylarının, bilimsel araştırma sürecine ilişkin tutumlarının belirlenmesine yönelik çalışmaların, geleceğin öğretmenlerinin bilimsel becerileri ile ilgili araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Alan yazın taraması sonucu öğretmen adaylarının bilimsel araştırma sürecine ilişkin tutumlarını inceleyen bazı çalışmaların olduğu görülmüştür. Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011a) öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara ilişkin tutumlarını belirlemek üzere bir tutum ölçeği geliştirmişlerdir. Geliştirilen tutum ölçeğiyle öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Kurt, İzmirli, Fırat ve İzmirli (2011) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü öğrencilerinin Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersine yönelik tutumlarını tespit etmek üzere bir ölçek hazırlamışlardır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre kız öğrenciler erkek öğrencilere, not ortalaması yüksek öğrenciler not ortalaması düşük olanlara, üst sınıftaki öğrenciler de alt sınıftaki öğrencilere göre Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin daha olumlu görüş bildirmişlerdir.

Ayaydın ve Kurtuldu (2010) Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin tutumlarını belirlemek için bir ölçek geliştirmişlerdir. Çalışma sonucunda yeni bir ders olan Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersine yönelik, kısa vadede beklenenin üzerinde bir farkındalık ve olumlu yaklaşımın geliştiği görülmüş ancak ders; içerik, işleyiş ve değerlendirme açısından eleştirilmiştir.

Papanastasiou (2005) tarafından araştırmaya ilişkin tutum ölçeği, Sammy King-fai (2004) tarafından araştırmaya dönük tutum ölçeği, Walker (2010) tarafından araştırma tutum ölçeği geliştirilmiştir. Ayrıca bu konuyla ilgili Şen (2005) sanat eğitiminde bilimsel araştırma yöntemlerinin kullanımını ortaya koyan bir çalışma; Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011b) öğretmenlerin bilimsel araştırma ve araştırmacılara ilişkin görüşlerini konu edinen nitel bir çalışma yapmışlardır.

Taşdemir ve Taşdemir'in (2011) yapmış olduğu çalışma ile Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaları inceleme yeterlik düzeyleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyine bağlı olarak gördüğü derslerin sayısı arttıkça bilimsel araştırmaya karşı tutumunun değişip değişmediğiyle ilgili yapılmış araştırma sonuçlarına rastlanmaması nedeniyle Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya ilişkin tutumları sınıf düzeyine göre tespit edilmeye çalışılmıştır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı sınıf düzeyinin Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırma sürecine ilişkin tutumlarına etkisinin belirlenmesidir. Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik tutumları ile sınıf düzeyleri arasında fark var mıdır?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmalara yönelik olumsuz tutumları ile sınıf düzeyleri arasında fark var mıdır?

3. Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmalara yönelik olumlu tutumları ile sınıf düzeyleri arasında fark var mıdır?

4. Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmacılara yönelik olumlu tutumları ile sınıf düzeyleri arasında fark var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama (survey) modelinde bir grubun geçmişte veya hâlen var olan belirli özelliklerinin betimlenmesi için veri toplanması amaçlanır. Araştırma konuları kendi koşullarında ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011; Karasar 2010).

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları oluştururken örneklemini ise 1, 2, 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören 312 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. “Bu örnekleme türü, araştırma yapılacak birey ya da grupların araştırma sürecine dâhil edilmesinin daha kolay ya da bunlara daha kolay ulaşılabilir olmasıyla ilişkilidir” (Ekiz, 2009: 106). Katılımcıların üniversite ve sınıf düzeylerine göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Üniversitelere ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı

			Atatürk Üni.	Kafkas Üni.	Toplam
1.	Sınıf	n	37	55	92
		%	40,2	59,8	100
2.	Sınıf	n	40	60	100
		%	40	60	100
3.	Sınıf	n	36	23	59
		%	61	39	100
4.	Sınıf	n	29	32	61
		%	47,5	52,5	100
Toplam		n	142	170	312
		%	45,5	54,5	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların %45,5'inin Atatürk Üniversitesinde, %54,5'inin ise Kafkas Üniversitesinde öğrenim gördükleri anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılanların 92'si 1. sınıf, 100'ü 2. sınıf, 59'u 3. sınıf, 61'i 4. sınıfta öğrenim görmektedir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Korkmaz, Şahin ve Yeşil (2011a) tarafından öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya karşı tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilen "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Beşli likert tipinde hazırlanan ölçek "Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik", "Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum", "Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum" ve "Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum" olmak üzere dört alt boyuttan ve toplam 30 maddeden oluşmaktadır.

Ölçeğin "Cronbach alpha güvenilirlik katsayıları 0,765 ile 0,851 arasında değişmektedir" (Korkmaz, Şahin ve Yeşil, 2011a, s. 970). Bu çalışmada ise Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .70 olarak belirlenmiştir. Çoğu araştırmalarda kabul gören güvenilirlik katsayısı değeri 0,70 ve üstüdür (McMillan ve Schumacher, 2010; Büyüköztürk, 2011). Buna göre ölçeğin güvenilir olduğu düşünülmektedir.

Ölçek Atatürk Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanmıştır. Gönüllülük esasına göre seçilen öğretmen adaylarına ölçek yönergesi okunarak ölçek hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmen adaylarının uygulama esnasında birbirleriyle iletişime geçmeleri ve ölçeği ortalama cevaplama süresi olan 20 dakika içinde bitirmeleri sağlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Elde edilen veriler SPSS 17.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Araştırmada olumlu maddeler "tamamen katılıyorum" seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2, 1, olumsuz maddeler ise ters yönde 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlanmıştır.

Verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden frekans, yüzde ve standart sapma kullanılmıştır. "Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik", "Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum", "Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum" ve "Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum" gibi alt boyutlara ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının görüşleri sınıf düzeyine göre karşılaştırılmıştır. Araştırma kapsamında verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek amacıyla Kolmogrov-Smirnov testi yapılmış ve verilerin normal dağılıma uymadığı görülmüştür.

Araştırma verilerinin normal dağılım göstermemesi durumunda nonparametrik testler kullanılır (Baştürk 2011; Kalaycı 2010). Araştırmanın verileri normal dağılım göstermediği için parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis testi sonucunda gruplar arası fark varsa bu farkın hangi grup ya da gruplar arasında olduğunu gösterecek "Post Hoc" işlemi yerine ikili karşılaştırmalara dayanan Mann - Whitney U testi yapılarak farkın hangi grup ya da gruplar lehine olduğu belirlenir (Baştürk 2011).

3. Bulgular

3.1. Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizliğe İlişkin Bulgular

Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik alt boyutuna ilişkin betimsel istatistik sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. *Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik Alt Boyutuna Ait Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	\bar{X}
1. Veri toplama araçlarında gereksiz sorulara yer verildiğinden bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem.	3,27
2. Görüşlerimizin dikkate alınmadığı düşüncesiyle bilimsel araştırmalara katkı sağlamak istemem.	3,16
3. Araştırmacıların nazik olmayan davranışlarından dolayı bilimsel araştırmalara katkı sunmak istemem.	3,29
4. Genellikle unvan almak için yapıldığı düşüncesinden dolayı, bilimsel araştırmacılara yardımcı olmak istemem.	3,40
5. Çok ciddiye alınmadığı düşüncesiyle bilimsel araştırmalara katkı sunmak istemem.	3,41
6. Zaman kaybı olarak gördüğüm için bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem.	3,90
7. Amacına ulaşmayacağı düşüncesiyle bilimsel araştırmalara katkı sağlamak istemem	3,69
8. Veri toplama uygulamalarıyla çok sık karşılaştığım için, bıkkınlık hissediyorum.	3,44

Tablo 2 incelendiğinde en yüksek aritmetik ortalamaya “Zaman kaybı olarak gördüğüm için bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem” (6.) maddesinin (\bar{X} : 3,90) sahip olduğu görülmektedir. Buna göre Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel çalışmalara yardım etmeyi zaman kaybı olarak algıladıkları görülmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik durumlarının betimsel istatistik sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik Puanlarının Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

	N	\bar{X}	SS
1. Sınıf	92	27,95	6,71
2. Sınıf	100	27,66	7,07
3. Sınıf	59	28,30	6,51
4. Sınıf	61	26,18	5,69

Tablo 3 incelendiğinde en yüksek ortalamaya 3. sınıfta öğrenim görmekte olan Türkçe öğretmeni adaylarının sahip olduğu anlaşılmaktadır. En düşük ortalama ise 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına aittir. 1 ve 2. sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalamaları ise birbirine yakındır.

Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlikleri arasında sınıf düzeyine göre fark olup olmadığını anlamak amacıyla Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Tablo 4. *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik Puanları Arasındaki Farka İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları*

Sınıflar	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
1	92	160,58			
2	100	160,90	3	5,003	,172
3	59	166,20			
4	61	133,75			

Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi ile araştırmacılara yardımcı olmaya yönelik olumsuz tutumları arasındaki farka ilişkin Kruskal Wallis testi sonucu χ^2 : 5,003 olup $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi ile araştırmacılara yönelik olumsuz tutumları arasında fark olmadığını yani araştırmacılara yönelik olumsuz tutumlarının benzer olduğunu göstermektedir.

3.2. Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutumlara İlişkin Bulgular

Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum alt boyutuna ait maddelerin betimsel istatistik sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. *Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum Alt Boyutuna Ait Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	\bar{X}
9. Bilgilerin dar bir alanda toplanması nedeniyle araştırma sonuçlarını güvenilmez bulurum.	3,21
10. Verilerin toplandığı kaynaklarda sorun olduğunu düşündüğüm için, bilimsel araştırma sonuçlarına pek güvenmem	3,33
11. Gerçekçi bulmadığım için bilimsel araştırmalar ilgimi çekmez.	3,79
12. Geçmişini bilmek yeterlidir. Yeni bir araştırma yapmaya ihtiyaç yoktur.	4,20
13. Veriler sınırlı kaynaklardan derlendiği için araştırma sonuçlarını güvenilmez buluyorum	3,27
14. Bilimsel araştırmalar fen bilimlerine özgüdür, sosyal bilimlerde olamaz.	4,06
15. Gelişim ve değişim otomatik olarak gerçekleşir. Bu nedenle bilimsel araştırmalara gerek yoktur.	4,15
16. Çabuk sonuçlandırılmayan araştırmalar gereksiz araştırmalardır.	3,91
17. Araştırma sonuçları beni genellikle kaygılandırıyor.	3,53

Tablo 5 incelendiğinde en yüksek aritmetik ortalamaya “Geçmişini bilmek yeterlidir. Yeni bir araştırma yapmaya ihtiyaç yoktur” (12.) maddesinin (\bar{X} : 4,20) sahip olduğu görülmektedir. Buna göre Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmada yeni bilgilere ulaşmayı gereksiz gördükleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre araştırmalara yönelik olumsuz tutum puanlarının betimsel istatistik sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum Puanlarının Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	N	\bar{X}	SS
1. Sınıf	92	33,69	6,50
2. Sınıf	100	34,12	6,47
3. Sınıf	59	33,96	7,51
4. Sınıf	61	31,47	6,65

Tablo 6 incelendiğinde en yüksek ortalamaya 2. sınıfta öğrenim görmekte olan Türkçe öğretmeni adayları sahiptirler. En düşük ortalama ise 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına aittir.

Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi ile araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında fark olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Tablo 7.

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum Puanları Arasındaki Farka İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Sınıflar	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Fark
1	92	158,61				
2	100	168,10	3	10,612	,014	1-4, 2-4, 3-4
3	59	167,01				
4	61	123,70				

Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında sınıf düzeylerine göre fark olup olmadığını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis testi sonucu χ^2 : 10,612 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri ile araştırmalara yönelik olumsuz tutumları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir. Bu farkın hangi grup ya da gruplar

arasında olduğunu anlamak amacıyla değişik sayıda ikili Mann - Whitney U testi karşılaştırmaları yapılarak sonuca ulaşılabilir (Baştürk 2011). Bu amaçla araştırmada yapılan Mann - Whitney U analizi sonucunda 4. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmalara yönelik olumsuz tutumlarının 1, 2 ve 3. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarından daha fazla olduğu görülmektedir.

3.3. Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutumlara İlişkin Bulgular

Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum alt boyutuna ait maddelerin betimsel istatistik sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. *Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum Alt Boyutuna Ait Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	\bar{X}
18. Araştırmalar ilgi alanıma girer.	3,60
19. Bilimsel araştırma yapmaktan zevk alırım.	3,50
20. Araştırma raporlarını okumaktan hoşlanırım.	3,36
21. Sorunlarımı bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak çözmeye çalışırım.	3,21
22. Bilimsel araştırmaları önemserim.	3,75
23. Fırsat verilirse bilimsel araştırmalar yapmak isterim.	3,68
24. Bilimsel araştırma yapanlara yardımcı olmaktan hoşlanırım.	3,71

Tablo 8 incelendiğinde en yüksek aritmetik ortalamaya “Bilimsel araştırmaları önemserim.” (22.) maddesinin (\bar{X} : 3,75) sahip olduğu görülmektedir. Buna göre Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara önem verdikleri görülmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre araştırmalara yönelik olumlu tutum puanlarının betimsel istatistik sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum Puanlarının Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

	N	\bar{X}	SS
1. Sınıf	92	25,73	6,43
2. Sınıf	100	24,66	5,93
3. Sınıf	59	24,73	6,02
4. Sınıf	61	23,72	5,36

Tablo 9 incelendiğinde en yüksek ortalamaya 1. sınıfta öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarının sahip olduğu görülmektedir. En düşük ortalama ise 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına aittir. 2 ve 3. sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalamaları ise birbirine yakındır.

Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmalara yönelik olumlu tutumlarının sınıf düzeyine göre değişip değişmediğini tespit etmek amacıyla Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 10.

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum Puanları Arasındaki Farka İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Sınıflar	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
1	92	173,26			
2	100	152,56	3	6,289	,098
3	59	157,36			
4	61	136,85			

Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi ile araştırmalara yönelik olumlu tutumları arasındaki farka ilişkin Kruskal Wallis testi sonucu χ^2 : 6,289 olup $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi

ile araştırmalara yönelik olumlu tutumları arasında fark olmadığını yani araştırmalara yönelik olumlu tutumlarının benzer olduğunu göstermektedir.

3.4. Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutumlara İlişkin Bulgular

Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum alt boyutuna ait maddelerin betimsel istatistik sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11.

Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum Alt Boyutuna Ait Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	\bar{X}
25. Bilim insanı dürüst, bilgili, üretken, açık sözlü, diğer bilim insanlarına saygılı kişidir.	3,95
26. Bilim insanı, evrensel düşünen, objektif, aydın ve ahlaki sorumluluğu yüksek olan kişidir.	3,91
27. Bilim insanı öngörüsü güçlü kişidir.	3,93
28. Bilim insanı, sürekli olarak gelişmeye ve kendini geliştirmeye açık olan kişidir.	4,05
29. Bilim insanı, her ne sebeple olursa olsun etik kurallara aykırı davranmaz.	3,53
30. Bilim insanı evrenin muhteşem sırlarını anlamaya ve açıklamaya çalışan saygın kimsedir.	3,88

Tablo 11 incelendiğinde en yüksek aritmetik ortalamaya “Bilim insanı, sürekli olarak gelişmeye ve kendini geliştirmeye açık olan kişidir” (28.) maddesinin (\bar{X} : 4,05) sahip olduğu görülmektedir. Buna göre Türkçe öğretmeni adayları bilim insanlarının yeniliğe ve gelişmeye açık olan kişiler olduğunu düşünmektedirler.

Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre araştırmacılara yönelik olumlu tutum puanlarının betimsel istatistik sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum Puanlarının Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

	N	\bar{X}	SS
1. Sınıf	92	24,34	4,83
2. Sınıf	100	22,99	5,51
3. Sınıf	59	23,90	5,63
4. Sınıf	61	21,41	5,46

Tablo 12 incelendiğinde en yüksek ortalamaya 1. sınıfta öğrenim görmekte olan Türkçe öğretmeni adaylarının sahip olduğu anlaşılmaktadır. En düşük ortalama ise 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına aittir.

Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmacılara yönelik olumlu tutumlarının sınıf düzeyine göre değişip değişmediğini tespit etmek amacıyla Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 13*Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum Puanları Arasındaki Farka İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları*

Sınıflar	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Fark
1	92	174,68				
2	100	151,82	3	13,171	,004	1-4, 3-4
3	59	169,50				
4	61	124,17				

Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi ile araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasındaki farka ilişkin Kruskal Wallis testi sonucu χ^2 : 13,171 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi ile araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir. Tablo 13 incelendiğinde değişik kademelerde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmacılara yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir. Bu farkın hangi grup ya da gruplar arasında olduğunu anlamak amacıyla

değişik sayıda ikili Mann - Whitney U testi karşılaştırmaları yapılmıştır. Yapılan Mann - Whitney U analizi sonucunda 4. sınıfta öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmacılara yönelik olumlu tutumlarının 1 ve 3. sınıfta öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarından daha düşük olduğu görülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma ile Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarıyla sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Ölçme aracı dört alt boyuta sahip olduğu için her alt boyut kendi içinde değerlendirilmiştir. "Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik" ve "Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum" alt boyutlarıyla Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark görülmezken "Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum" ile "Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum" alt boyutlarıyla Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı fark belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda gruplar arasındaki farkın 4. sınıflarda belirgin olduğu görülmüştür. 4. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının diğer sınıf düzeylerine göre daha olumsuz olduğu saptanmıştır. Diğer sınıf düzeylerindeki ortalama puanlar bilimsel araştırmaya yönelik öğretmen adayı tutumlarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Bunun nedeninin öğretmen adaylarının KPSS'ye hazırlık süreci olduğu söylenebilir. Zira araştırma sonucuna göre son sınıf öğrencisi olanların yakın zamanda mesleğe başlama noktasında kilit öneme sahip KPSS'ye odaklanması ve bilimsel araştırmaya karşı tutumun diğer sınıftakilere oranla daha az olumlu ya da olumsuz olması normal olarak karşılanabilir.

4. sınıf öğrencisi durumundaki öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara karşı olumsuz tutum içinde olmaları manidardır. Lisans öğreniminin son basamağındaki bu grubun bilimsel çalışmaların ciddiyetine ve gerekliliğine inanmaması, üzerinde önemle durulması gereken bir sorundur. Lisans öğreniminin başında bulunan katılımcılar olumlu tutuma sahipken lisans öğreniminin sonunda bulunanlar bilimsel araştırmalara karşı olumsuz tutum içerisindedirler.

Çalışma sonucunda ortaya çıkan veriler ışığında bazı sorunların olduğu görülmektedir. Bu sorunların çözümü için Türkçe öğretmeni adaylarına Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersinde bilimsel araştırmaların işlevi ve önemi kavratılabilir. Öğretmen adaylarına bilimsel araştırma sürecinin bir parçası olacağı uygulamalı çalışmalar yaptırılabilir. Teorik olarak verilen Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersine ek olarak uygulamaya dayalı dersler konulabilir. Bilimsel araştırmaların sonuçlarının günlük hayatta nasıl kullanılabileceğiyle ilgili örnekler aktararak çalışmaların önemi ve gerekliliği vurgulanabilir.

KAYKAÇ

Ayaydın, A. ve Kurtuldu, M. K. (2010). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri dersine ilişkin tutumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 1-8.

Baştürk, R. (2011). *(Bütün yönleriyle SPSS örneklili) Nonparametrik istatistiksel yöntemler*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyükoztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kalaycı, Ş. (ed.). (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. (5. Baskı). Ankara: Asil Yayın ve Dağıtım.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A. ve Yeşil, R. (2011a). Bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 10(3), 962-973
- Korkmaz, Ö., Şahin, A. ve Yeşil, R. (2011b). Öğretmenlerin bilimsel araştırmalara ve araştırmacılara ilişkin düşünceleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4(2), 109-127.
- Kurt, A. A., İzmirli, Ö. Ş., Fırat, M. ve İzmirli, S. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersine ilişkin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 19-28.
- McMillan, J. H. ve Schumacher, S. (2010). *Research in education: evidence-based inquiry*. (7th Edition). London: Pearson.
- Papanastasiou, E. C. (2005). Factor structure of the "Attitudes Toward Research" scale. *Statistics Education Research Journal*, 4(1), 16-26.
- Sammy King-fai, H. (2004, Nov 28 - Dec 2). Attitudes toward research: The care of curriculum leadres in Hong Kong. *AARE 2004 International Education Research Conference, "Doing the Public Good: Positioning Education Research"*, University of Melbourne, Australia.
- Şen, Ü. S. (2005). Sanat eğitiminde bilimsel araştırma yöntemlerinin kullanılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 343-360.
- Taşdemir, M. ve Taşdemir, A. (2011). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaları inceleme yeterlikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 343-353.
- Walker, D. A. (2010). A confirmatory factor analysis of the attitudes toward research scale. *Multiple Linear Regression Viewpoints*, 36(1), 18-27.
- Yücel Toy, B. ve Güneri Tosunoğlu, N. (2007). Sosyal bilimler alanındaki araştırmalarda bilimsel araştırma süreci, istatistiksel teknikler ve yapılan hatalar. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-22.
- Yükseköğretim Kurulu. (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını.